

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра філософії та СПН

Плани семінарських занять
навчальної дисципліни
«Етика та естетика»

**рівень вищої
освіти
спеціальність**

Перший (бакалаврський)

052 політологія

**назва освітньої
програми**

політологія

статус

обов'язкова

Краматорськ
ДДМА
2020

Плани семінарських занять навчальної дисципліни «Етика та естетика» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, для спеціальності 052 «Політологія», напряму підготовки «Політологія».

Розробники:

_____ О.В.Шимко, канд. іст. наук, ст. викл.

Методичні вказівки до семінарських занять

Семінарські заняття — це самостійна творча робота студента по вивченню матеріалу теми під керівництвом викладача. Проводиться в формі вільної творчої дискусії, обговорення рефератів, доповідей.

Основною метою семінарського заняття є поширення та поглиблення теоретичних положень теми та формування навичок практичного застосування теоретичних положень теми, вміння практичного використання знань, принципів і методів соціології в своїй практичній діяльності.

Готуючись до семінарського заняття студент повинен:

- ознайомитись зі змістом плану семінару та переглянути конспект прослуханої лекції за даною темою;
- ознайомитись з рекомендованою літературою та прочитати відповідний розділ підручника або навчального посібника, опрацювати додаткову рекомендовану літературу. Робота з науковою книгою вимагає свідомого засвоєння прочитаного, а не механічного заучування. Для цього необхідно усвідомити зміст різних понять, спеціальних термінів, положень, що в свою чергу забезпечує термінологічну обізнаність студента та вироблення навичок логічного мислення;
- здійснити критичний аналіз викладеного матеріалу в опрацьованих джерелах з даної проблеми;
- скласти конспект опрацьованого матеріалу, де зазначити власну точку зору з даної проблеми;
- здійснити самоконтроль через відповідні питання з даної теми;
- скласти план відповіді на кожне питання плану заняття.

Виступаючи на семінарському занятті студент повинен:

- уникати технічного переказу матеріалу лекції або рекомендованої літератури;
- відповідаючи на питання, розглядати певні положення у розвитку, здійснювати порівняння різних підходів, концепцій в опрацьованій літературі;
- показати практичну значущість цих положень;
- інші студенти, присутні на семінарському занятті, повинні брати активну участь в обговоренні проблем, що розглядаються, а в разі неповного або недостатнього висвітлення матеріалу доповнювати відповідь, вступати в полеміку, використовуючи додаткові висновки, факти та цифрові дані.

Методичні рекомендації щодо підготовки рефератів і контрольних робіт, вимоги до їх виконання

У процесі засвоєння знань з дисципліни студент повинен уміти готувати реферати і виконувати контрольні роботи. Участь у названих формах самостійної роботи закладає у студента первинні навички самостійної дослідницької діяльності, набуття навичок пошуку, опрацювання відповідних джерел інформації.

Реферат — це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет (об'єкт), характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 15–20 друкованих аркушів формату А4.

Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у студента щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою студент має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-методичних публікацій, в яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми.

До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми.

Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Написання **контрольної роботи** передбачає:

- вибір теми із запропонованого переліку;
- вивчення рекомендованої літератури та добір матеріалу;
- упорядкування літератури відповідно до пунктів плану;
- у вступній частині роботи слід обґрунтувати актуальність теми, чітко сформулювати мету роботи;
- у логічній послідовності висвітлити кожне з питань плану;
- робота завершується загальним висновком з теми роботи;
- до роботи додається список використаної літератури;
- обсяг роботи повинен становити до 15 сторінок формату А4.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар № 1

Тема: Структура та концепції моралі

План

1. Концепції походження моралі.
2. Структура моралі.
3. Гуманізм та антигуманізм.
4. Утилітаризм.
5. Види професійної етики.
6. Етика спілкування. Проблеми віртуальної реальності.
7. Етика і етикет.

Знати визначення понять:

Мораль, етика, моральність, поведінка, гуманізм, антигуманізм, особистість, утилітаризм, евідемонізм, професійна етика, релігійна етика, наукова етика, етика спілкування, етикет, поведінка.

Питання для самоперевірки:

1. Дайте визначення поняття «мораль», підходи до її визначення.
2. Опишіть структурні елементи моралі.
3. Охарактеризуйте гуманізм.
4. Антигуманізм та його наслідки.
5. Назвіть та опишіть види етики.
6. У чому полягає особливість етики спілкування.
7. Сучасні види етики та галузі їх застосування.
8. Для чого потрібен етикет у сучасну епоху.
9. Підготуйте доповідь про етикет різних країн.
10. Проаналізуйте необхідність дотримання норм моралі.

Семінар № 2

Тема: Моральні цінності в основних категоріях етики.

План

1. Добро і зло як центральні категорії етики. Проблема боротьби добра і зла.
2. Свобода і необхідність. Моральна відповідальність особистості.
3. Співвіднесеність обов'язку і совісті.
4. Поняття честі та гідності, їх еволюція.

5. Основні концепції сенсу життя.
6. Любов як найвища моральна цінність.
7. Поняття щастя.

Знати визначення понять:

Цінності моральні, категорії, етика, добро, зло, свобода, необхідність, честь, гідність, моральна відповідальність, особистість, совість, обов'язок, еволюція, наукова концепція, сенс життя, щастя, любов, материнська любов.

Питання для самоперевірки:

1. Назвіть основні категорії етики.
2. Що таке добро та як воно проявляється у вчинках людини.
3. Опишіть поняття та прояви зла.
4. Що таке моральна відповідальність особистості?
5. Як співвідноситься обов'язок та совість у реальному житті?
6. Що таке честь, історичний розвиток цього поняття.
7. Чим честь істотно відрізняється від гідності, наведіть приклади.
8. Опишіть основні концепції сенсу життя.
9. Опишіть види любові.
10. Що таке щастя на вашу думку?

Семінар № 3

Тема: Історичний розвиток етики

План

1. Етичні уявлення Стародавнього Сходу.
2. Формування етичних уявлень в античну епоху.
3. Етична свідомість Середньовіччя.
4. Моральні цінності епохи Відродження.
5. Етичні концепції 17-18 ст.
6. Розвиток етики у німецькій класичній філософії.
7. Підходи до вирішення етичних проблем у 19 ст.
8. Тенденції і напрямки розвитку етичної думки у 20 столітті.

Знати визначення понять:

Етика, Стародавній Схід, Античність, Середньовіччя, Відродження, буддизм, Фома Аквінський, гуманізм, Аврелій Августин, брахманізм, чесноти, геоцентризм, антагонізм, християнство, теодицея, антропоцентризм, Мартін Лютер, Реформація, Просвітництво, натуралізм, Т.Гоббс, сенсуалізм, матеріалізм,

Спіноза.

Питання для самоперевірки:

1. У чому основні особливості історичного розвитку етики?
2. Під впливом яких чинників формувалася етика у країнах Стародавнього Сходу?
3. Як формувалися етичні уявлення Стародавньої Греції?
4. Основні відмінності етичних уявлень Стародавньої Греції від Риму?
5. У чому полягало ядро середньовічних уявлень про мораль?
6. Аврелій Августин та Томас Аквінат як основні апологети середньовічної етики.
7. Підготуйте доповідь про одного з діячів Відродження та його погляди на мораль.
8. Що було найбільш характерним для етичних уявлень Нового часу?
9. Окресліть основні підходи до вирішення етичних проблем у німецькій класичній філософії.
10. Які існували напрямки у розвитку етичної думки у 20 столітті?

Семінар № 4

Тема: Види мистецтва

План

1. Історичні етапи розвитку естетики.
2. Архітектура як різновид мистецтва.
3. Графіка.
4. Живопис.
5. Скульптура.
6. Література.
7. Музика.
8. Театр.
9. Хореографія.
10. Кінематограф.

Знати визначення понять:

Мистецтво, архітектура, графіка, живопис, скульптура, література, музика, театр, хореографія, кінематограф, брати Люмер, монументальність, світлотінь, декоративно-прикладне мистецтво, драматургія, режисер, естетика, прекрасне, готика, бароко, рококо.

Питання для самоперевірки:

1. Охарактеризуйте кожен з етапів розвитку естетики.
2. Дайте поняття та сутність естетики як науки.
3. Опишіть архітектуру як різновид мистецтва.
4. Дайте характеристики різних архітектурних стилів.
5. Підготуйте доповідь про один з найвідоміших прикладів архітектурного мистецтва.
6. Що таке графіка і які її особливості?
7. Опишіть живопис та різні його стильові напрямки.
8. Дайте характеристику різних напрямків у літературі.
9. Що таке хореографія і яке її значення у сучасній культурі?
10. Кінематограф як визначне явище масової культури.

Семінар № 5

Тема: Мистецтво Античності.

План

1. Літературна творчість Давньої Греції.
2. Філософські системи.
3. Театр та музика.
4. Розвиток архітектури. Ордери.
5. Ансамбль Афінського акрополя.
6. Релігія та міфологія греків.
7. Нові прийоми в архітектурі давніх римлян.
8. Релігія та філософія римлян.
9. Розвиток літератури та науки римлян.
10. Колізей – найвеличніший амфітеатр Античності.

Знати визначення понять:

Античність, література, філософія, софісти, архітектурний ордер, іонійський ордер, дорійський ордер, коринфський ордер, Афінський акрополь, релігія, міфи, Колізей, амфітеатр, Зевс, Геродот, Сократ, Платон, Геркулес.

Питання для самоперевірки:

1. Чим відома література Давньої Греції?
2. Перелічите видатних філософів Давньої Греції.
3. Опишіть відомі філософські системи Античності.
4. Як розвивалося театральне мистецтво?
5. Охарактеризуйте архітектурні ордери Давньої Греції.
6. Розкажіть давньогрецькі міфи.

7. Які характерні риси музичного мистецтва греків?
8. Чим релігія давніх римлян відрізнялася від давньогрецької?
9. У яких напрямках розвивалися література та наука давніх римлян?
10. Підготуйте доповідь про римський Колізей.

Семінар № 6

Тема: Культурна спадщина епохи Середньовіччя і Відродження.

План

1. Відмінні риси романського стилю.
2. Романські замки та фортеці.
3. Феномен готичного мистецтва: художні особливості та естетичний аналіз.
4. Опис готичного європейського собору.
5. Мистецька практика та естетика італійського Відродження.
6. Творчість і теоретичні праці Леонардо да Вінчі.
7. Творчість Рафаеля.
8. Художня спадщина Мікеланджело.
9. Характерні риси мистецтва та естетики Північного Відродження.

Знати визначення понять:

Романський стиль, готика, неоготика, класицизм, фортеця, замок, Відродження, Середньовіччя, Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело, Північне відродження, схоластика, гуманізм, живопис.

Питання для самоперевірки:

1. Перелічіть відмінні риси романського мистецтва.
2. Опишіть обраний романський замок або фортецю.
3. Чим готичне мистецтво відрізняється від романського?
4. Назвіть відмінні риси готичної архітектури.
5. Опишіть обраний готичний собор.
6. Відмінні риси епохи Відродження.
7. Титани Відродження та їх творчість.
8. У чому полягали естетичні принципи мистецтва Відродження.
9. Порівняйте творчість Рафаеля Санті та Леонардо да Вінчі.
10. Назвіть відмінності північного Відродження від італійського.

Семінар № 7

Тема: Естетика і мистецтво Реформації.

План

1. Ідейно-стильові основи мистецтва Реформації.
2. Творчість Рембрандта.
3. Живописець і майстер гравюри Альбрехт Дюрер.
4. Творчість Яна ван Ейка.
5. Художні канони та естетика класицизму.
6. Ідейно-стильові основи бароко.
7. Естетика рококо.
8. Архітектурний ансамбль Версалю.
9. Музичне мистецтво 17-18 ст.

Знати визначення понять:

Мистецтво, Реформація, Рембрандт, Альбрехт Дюрер, гравюра, живопис, Ян ван Ейк, класицизм, бароко, рококо, архітектурний ансамбль, Версаль, палац, музика, архітектура.

Питання для самоперевірки:

1. У чому полягали ідейно-стильові основи мистецтва Реформації?
2. Опишіть творчість Рембрандта.
3. Визначте творчий шлях живописця і майстра гравюри Альбрехта Дюрера.
4. У чому полягали особливості творчості Яна ван Ейка?
5. Чим мистецтво Реформації суттєво відрізнялося від мистецтва Відродження?
6. Перелічіть художні канони та естетика класицизму.
7. Назвіть ідейно-стильові основи бароко.
8. У чому полягала естетика рококо?
9. Назвіть основні відмінності стилів бароко та рококо.
10. Підготуйте доповідь про основи музичного мистецтва 17-18 ст.

Семінар № 8

Тема: Естетика 18-19 ст.

План

1. Нові естетичні теорії 19ст.
2. Принципи романтизму та реалізму.
3. Символізм та натуралізм.
4. Поява та розвиток масової культури.
5. Естетика авангардистичних напрямків другої половини ХІХ ст.
6. Розвиток імпресіонізму та постімпресіонізму.

7. Модернізм як пошук нових художніх форм відображення дійсності.
8. Художня парадигма мистецтва постмодернізму.

Знати визначення понять:

Романтизм, реалізм, символізм, дадаїзм, модернізм, імпресіонізм, натуралізм, масова культура, мас-медіа, авангардизм, постімпресіонізм, художня форма, парадигма мистецтва, постмодернізм, естетичні теорії.

Питання для самоперевірки:

1. Опишіть естетичні теорії 19 століття.
2. Назвіть нові принципи мистецтва 18-19 ст.
3. Охарактеризуйте романтизм як мистецьку течію.
4. Перелічіть відмінності романтизму та реалізму.
5. Схематично зобразіть етапи формування масової культури.
6. У чому полягають відмінності масово та елітарної культури?
7. Естетичні принципи натуралізму.
8. Символізм як відображення епохи.
9. Відмінності модернізму та постмодернізму.
10. Підготуйте доповідь про обраного діяча мистецтва постмодерну.

Семінар № 9

Тема: Напрямки естетики XX ст.

План

1. Погляди на культуру Ніцше та Шпенглера.
2. Пабло Пікассо – яскравий представник кубізму.
3. Дадаїзм.
4. Сюрреалізм.
5. Екзистенціалізм в літературі: Камю, Сартр.
6. Поява та розвиток кінематографу.
7. Супрематизм – К. Малевич.
8. Абстракціонізм та імпресіонізм у живописі.

Знати визначення понять:

Ніцше, Шпенглер, Пабло Пікассо, кубізм, модернізм, дадаїзм, сюрреалізм, екзистенціалізм, Камю, Сартр, кінематограф, супрематизм, Малевич Казимір, абстракціонізм, імпресіонізм, живопис.

Питання для самоперевірки:

1. Які погляди на культуру висували Ніцше та Шпенглер?
2. Охарактеризуйте кубізм як напрямок у мистецтві.
3. Життя та творчість Пабло Пікассо.
4. Що таке дадаїзм?
5. Опишіть сюрреалізм як новий світогляд у культурі.
6. Як екзистенціалізм проявлявся у літературі?
7. Опишіть етапи розвитку кінематографу.
8. Визначте головні віхи на творчому шляху Казиміра Малевича.
9. Назвіть найбільш відомі картини художників 20 століття.
10. Перелічіть відмінні риси абстракціонізму та імпресіонізму як напрямків у живописі.

Література для підготовки

1. Васянович Г. Педагогічна етика: навч. метод. посіб. / Григорій Васянович. Львів: Норма, 2005. 344 с.
2. Етика: навч. посіб. / Т. Г. Аболіна, О. М. Лінчук та ін. Київ: Либідь, 1992. 328 с.
3. Прилуцька А. Є. Культурологія (культурологія, етика, естетика): навч. посіб. / А. Є. Прилуцька, Є. М. Корабльова. Харків: Торсінг плюс, 2009. 288 с.
4. Тофтул М. Г. Етика : підручник / М. Г. Тофтул. 2-ге вид., випр., допов. Київ: Академія, 2011. 437 с.